

DELO

časilo KPI za slovensko narodno manjšino

Za dejansko enakopravnost Slovencev

Programskemu sporazumu med štirimi strankami levega centra na vsedravnih ravni in sestavi nove vlade sledi podoben sporazum tudi v krajevnem merilu. Pred nekaj dnevi so časopisi objavili sporočilo o sporazumu, ki so ga dosegli tudi v Trstu za ustanovitev nove večine v tržaški občinski in pokrajinski upravi.

Nas še posebno živo zanima, kaj pravi novi sporazum o Slovincih. Zato se bomo danes ustavili pri tem problemu.

Sporočilo pravi: «Kar se tiče politike do slovenske manjšine, se mora pospeševati zlasti razvoj soglasnega in kulturnega sožitja med državljani italijanskega in slovenskega jezika, pri čemer je treba dajati pobude za človeški razvoj manjšine ter zaščititi upravičene jezikovne in kulturne potrebe ter običaje. Stranke se tudi strinjajo v prepričanju, da bo popolno uveljavljanje demokratične metode ugodno vplivalo na pozitivno ocenjevanje vrednot italijanske civilizacije. S tem se bodo ustvarili pogoji za prepričano in popolno udeležbo državljanov slovenskega jezika v življenju republike. Štiri stranke so izrazile prepričanje, da se bodo lahko le na ta način odstranili možni razlogi za trenja v notranjem življenju in v mednarodnih odnosih. Tako bo lahko manjšina sodelovala, da se doseže boljše medsebojno razumevanje različnih izročil in civilizacij.»

Se pred tem odstavkom omejeno sporočilo govori o «zavržitvi slehernega ostanka skrajnih nacionalističnih stališč in rasistične miselnosti», ki so prišla do izraza tudi med nedavnimi fašističnimi izgredi proti Slovincem v Trstu.

Pripomniti moramo, da gre, podobno kot v vsedravnem sporazumu o leve, centru, tudi v krajevnem, tržaškem, merilu za generične formulacije, za lepe besede brez vsakega točnega zagotovila, brez vsake določene obveznosti in konkretnosti. Lahko rečemo, da je sporazum med štirimi strankami v krajevnem merilu še slabši od sporazuma v vsedravnem merilu. Stavki, ki jih zgoraj navedamo izražajo nekak paternalizem napram Slovincem, neke vrste koncepcijo, ki nas spominja na tistega, ki misli na Slovence kot na «alloglote», o čemer smo pred kratkim pisali tudi v našem listu. Ta

«tisti» je, seveda, Krščanska demokracija.

— Po teh generičnih formulacijah vsakdo lahko ugotovi, da v sporazumu ni niti ene besede o določilih posebne statuta londonskega sporazuma, ki je ostal mrtva črka prav po krivdi demokristjanskih vlad — in tudi vlade levega centra — kar je bilo že nešteto krat podčrtano.

Tudi slovenska skupnost je že mnogokrat poudarila zahtevo po spoštovanju teh določil. In prav zato tako ostro kritiziramo sporazum med štirimi strankami, ki sestavljajo levi center. Kritike vredno je tudi dejstvo, da se tega ne spominjajo niti voditelji tržaške socialistične federacije in da so ti sprejeli tako pomanjkljiv sporazum.

Da ne gre pri tem za navadno «pozabo», kaže, kot smo že poudarili, pomanjkanje točnih obveznosti glede krajevnih ustanov in zahteve, da se Slovenci smejo posluževati svojega jezika v javnih uradih, na sodišču in da lahko zahtevajo slovenski prevod odgovorov in listin. V sporazumu ni niti besedice o dvojezičnosti, ne o dvojezičnih napisih na javnih po-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Vsem cenjenim sodelavcem, dobrotnikom, raznašavcem, naročnikom in bralcem voščimo vesele božične praznike in srečno novo leto 1964.

„DELO“

Spominska svečanost na openskem strelišču

Spominska svečanost na openskem strelišču. Na njej sta govorila Milan Bolčić in senator Vittorio Vidali, predsedovali pa je Mirko Kapelj. Spominsko svečanost je priredil openski enotni odbor Zveze partizanov in bivših političnih preganjancev. (Članek o spominski svečanosti objavljamo na 4. strani)

Glas delavske in demokratične opozicije v parlamentu

Togliatti: Sedanja vlada zavira preokret na levo

Demokristjani, socialdemokrati, republikanci in socialisti (razen levice) so izglasovali zaupnico Morovi vladi

Poslanska zbornica je v torek izglasovala zaupnico novi vladi. Od 587 prisotnih poslancev jih je za vlado glasovalo 350, proti njej je glasovalo 233 poslancev, 4 so se vzdržali. 25 poslancev, ki pripadajo levi struji Italijanske socialistične stranke je pred glasovanjem zapustilo sejno dvorano. Komunisti so glasovali proti zaupnici. Razprava o zaupnici se sedaj nadaljuje v senatu in pričakuje se, da bo do glasovanja prišlo še ta teden.

Poslanec Basso, ki načeljuje levi struji socialistov, je v zvezi z glasovanjem o zaupnici novi vladi izjavil: «Za Morovo vlado ne moremo glasovati, ker

danes nimamo pred seboj eksperimenta ali začasnega kompromisa na točno določeni platformi. Danes smo pred jasno

izraženo voljo predsednika vlade in njegove stranke, da bi pritegnili socialiste v tako imenovano demokratično področje, namreč v sklop sil, ki težijo k obrambi obstoječega reda».

Poslanec Pajetta je v imenu komunistične parlamentarne skupine izjavil, da je predsednik Moro ob zaključku razprave o zaupnici vladi zelo jasno pokazal, da je popustil tudi pred zahtevami, ki so jih postavili pristaši demokristjanskih desničarjev in desnice sploh. Poudaril je namreč, da bo nova vlada stala neomajno na pozicijah antikomunizma, atlantizma in multilateralne atomske oborožitve.

Med razpravo o zaupnici novi vladi je govoril tudi tovariš Togliatti. Iz njegovega govora povzemamo naslednje:

Sedanja vlada je razočarala težnje delavskih množic, ki so zahtevale premostitev centrizma, odpravo hladne vojne, obnovo gospodarstva, demokratično načrtovanje in dejanski preokret na levo. Ta vlada ne daje nobenega jamstva, da bodo uresničene težnje delavskih množic.

Odprih vprašanj na področju mednarodne politike, posebno še v Evropi, ni mogoče reševati v ozračju hladne vojne. Potrebno je razbiti okove vojaškega bloka, uglasiti pot k mednarodni pomiritvi in postopni razorožitvi, k prehodu v režim miroljubne koeksistence in k trajnemu miru. Teh problemov pa ni mogoče reševati brez točnih obveznosti. S povečevanjem Atlantskega pakta, z utrjevanjem zavezništva s Portugalsko, degolisti, z Zahodno Nemčijo, z obdržanjem vojaških oporišč, s pristopanjem k multilateralni atomski oboro-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Sovjetska zveza zmanjšuje stroške za oborožene sile

Sovjetski proračun za leto 1964-65 predvideva pospešen razvoj vseh industrijskih panog, zlasti še kemične industrije. V kemijo, kmetijstvo, stanovanjsko gradnjo in znanstveno delo bodo vložili rekordne zneske. Za prihodnje leto predvideva sovjetski proračun skupne dohodke v višini 91,8 milijarde rubljev in izdatke v višini 91,3 milijarde rubljev, za leto 1965 pa 101,2 milijarde dohodkov in 100,4 milijarde izdatkov. Letos so proračunski izdatki znašali 82,2 milijarde rubljev.

Za razvoj gospodarstva je v proračunu za prihodnje leto določen znesek 38,7 milijarde rubljev ali 4% več kot letos. Toda če upoštevamo še lastna sredstva podjetij in organizacij, potem bodo naložbe v gospodarstvu dosegle prihodnje leto 68,5, leta 1965 pa 75,4 milijarde rubljev.

Za kmetijstvo bodo porabili prihodnje leto 11,9 in v letu 1965 12,8 milijarde rubljev.

Znatne bodo naložbe tudi tam, kjer to neposredno vpliva na zvišanje standarda, t. j. v lahko industrijo, prehransko industrijo in stanovanjsko gradnjo. Prav tako se bodo povečala sredstva za socialne in kulturne namene.

Vzporedno z večjimi naložbami v gospodarstvo za široko potrošnjo in prosveto pa so Vrhovnemu sovjetu predlagali zmanjšanje vojaških izdatkov. Tako bodo prihodnje leto sredstva za narodno obrambo v primerjavi z letom 1963 manjša za 600 milijonov rubljev. To pomeni, da so vojaški izdatki v letu 1964 planirani na 13,3 milijarde rubljev.

Vrhovnemu sovjetu Sovjetske zveze so predložili v odobritev tudi plan gospodarskega razvoja za prihodnji dve leti. Industrijska proizvodnja naj bi se v prihodnjih dveh letih povečala v celoti za 17,5%.

Srednji letni porast osnovnih skladov industrije je določen za

ko je bil letos 11%. Planirali so tudi ko je bil leto 11%. Planirali so tudi povečanje produktivnosti dela v industriji, in sicer v letu 1964 za 4,5 in v letu 1965 za 6,8%.

V kmetijstvu predvideva plan pridelke žita v prihodnjem letu 163 milijonov ton in v letu 1965 stosedemdeset milijonov ton.

Novi proračun predvideva tudi povečanje minimalnih plač na 40 do 45 rubljev mesečno. Razen tega bodo povečali plače nekaterim poklicem, predvsem šolnikom.

Kar zadeva stanovanjsko graditev, bodo imeli prednost Sibirija, Daljni Vzhod, Skrajni Sever in kmečka naselja nasploh. Računajo, da se bo v prihodnjih dveh letih vselilo v nova stanovanja okrog 15 milijonov ljudi.

Načrti prav tako predvidevajo, da bo v prihodnjih dveh letih absolviralo šolo 760.000 novih specialistov z visoko izobrazbo in 1.200.000 s srednjo izobrazbo.

Deželni komite KPI o programu vlade levega centra

25. in 26. bo v Trstu deželna konferenca KPI

Tajništvo Deželnega komiteja KPI za Furlanijo-Julijsko krajino je po seji Deželnega komiteja KPI, ki je bila dne 12. decembra 1963, objavilo naslednje sporočilo:

«Deželni komite KPI za Furlanijo-Julijsko krajino, ki se je sestel z namenom, da prouči vsedržavni in deželni politični položaj, je soglasno odobril resolucijo Centralnega komiteja KPI o opoziciji vladi, ki ji načeljuje poslanec Moro in o borbi za dejansko preusmeritev na levo. Deželni komite KPI poudarja, da programski sporazum štirih strank levega centra ne rešuje problemov gospodarskega, socialnega in demokratičnega razvoja v deželi Furlanija-Julijska krajina ter da se vsebina tega sporazuma dejansko spopada s temi zahtevami.

Skodljivi kompromisni sporazum o zunanji politiki ne dopušča državi, da bi vodila samostojno politiko za mednarodno pomiritev, ki je bistvene pomena za odstranjevanje poglavitnih vzrokov zaostalega razvoja dežele, saj je za obnovo prometa nujno potrebno odpraviti vojaška oporišča in vojaške služnosti ter ustvariti ugodnejši mednarodni položaj in nove odnose med Italijo, socialističnimi državami v srednji in vzhodni Evropi ter z novimi neodvisnimi državami v Afriki in Aziji.

Isto velja za gospodarsko politiko. Ohranite današnje višine mezd, omejevanje javnih izdatkov, negativne perspektive za kmetijstvo, ne dajejo nobene možnosti za gospodarski in socialni razvoj, ki bi omogočil tudi pravično porazdelitev dohodkov, ustvaril novo politiko za kmetijstvo in v goratih področjih. Sedanja gospodarska politika ne priznava da je državna industrija odločilnega pomena in ne odpravlja vzrokov, ki poglobljajo razlike med deželami in v državi.

Sričo tega položaja je Deželni komite KPI poudaril zagotovilo komunistov, da bodo še dalje delovali za čimprejšnjo odobritev deželnega volilnega zakona, tako da bo začel delovati deželni svet še prihodnje spomlad. Hkrati je Deželni komite KPI poudaril tudi odgovornost vodilne skupine demokristianske stranke, ker je blokirala italijansko parlamentarno študienjo, ker je toliko let sabotirala deželno ustanovo in ker ni omogočila deželnih volitev že letos.

Deželni komite KPI je obsodil Krščansko demokracijo in socialdemokratsko stranko, ker si nista v najpomembnejših krajevnih ustanovah prizadevali, da bi pripravili enoten demokratični načrt za razvoj deželnega gospodarstva in ker sta v krajevnih ustanovah izbrali ravno nasprotno pot pripravljajna načrtov, podrejenih interesom kapitalistov.

Da bi v tem položaju utrla pot

deželnemu gospodarskemu in demokratičnemu razvoju ter da bi pozitivno rešili probleme našega prebivavstva, postaja velike važnosti enotna borba delavcev in kmetov za izboljšanje mezd, ugodnejše življenjske in delovne pogoje, proti druginji, za agrarno reformo in napredek gorskih področij. Komunisti se zavzemajo za takšno enotno gibanje.

Deželni komite je sklenil sklicati za 25. in 26. januar 1964 deželno konferenco KPI v Trstu. Na tej konferenci bodo komunisti razpravljali o politični platformi KPI in določili smerice za bodoče delovanje v deželi Furlanija-Julijska krajina.»

Po vzorcu Goebbelsovega recepta...

V Zahodni Nemčiji je se vedno nešteto bivših (in ne samo bivših!) nacistov na vidnih položajih, tako v državni upravi kot na sodiščih in v krajevnih ustanovah. Karikaturist moskovske «Pravde» je z risbo, ki jo objavljamo, skušal prikazati njihov revanšizem

Aktivnost ustaških diverzantov

Ustaška protijugoslovanska dejavnost v Zahodni Nemčiji se še vedno nemoteno razvija. Bonnska vlada doslej še ni pokazala namena stopiti na prste ustašem, ki so zbežali iz Jugoslavije.

Protijugoslovanska aktivnost ustaških diverzantov se najbolj razvija v okvirih tako imenovane «Zveze združenih Hrvatov». Odkrita nacistično-ustaška propaganda, tako pripominja jugoslovanska tiskovna agencija Tanjug, pridobivanje emigrantov in drugih ljudi za vohunsko dejavnost, organizacija tečajev za urjenje diverzantov in izvajanje terorističnih dejanj proti jugoslovanskim državljanom ali njihovi imovini, so poglavitne oblike dejavnosti te Zveze, ki je ustanovila v Zahodni Nemčiji več kot dvajset svojih podružnic. In zahodnonemške oblasti dovoljujejo javno delovanje te organizacije pod zaščito humanitarnih, socialnih, kulturnih in verskih organizacij.

Utrjevanje delavske enotnosti v deželah Latinske Amerike

Zgodovinski pomen poziva k enotnosti in borbi, ki ga je konferenca v Santiagu de Chile naslovlila na vse latinskoameriške delavce

V Santiagu de Chile je bilo preteklega septembra eno izmed doslej najbolj reprezentativnih zborovanj predstavnikov delavskega razreda Latinske Amerike. Na tej sindikalni konferenci delavcev je sodelovalo 68 delegatov, ki so zastopali 75 nacionalnih sindikalnih central, federacij in posameznih sindikatov iz 20 latinskoameriških držav ter Svetovno sindikalno federacijo in Konfederacijo delavcev Latinske Amerike. Izmed latinskoameriških držav samo sindikalne organizacije Gvatemle, Paragvaja, San Dominga in Gvajane niso mogle poslati svojih predstavnikov na to konferenco.

Kljub nekaterim razlikam pri gledanju na posamezne probleme akcijske enotnosti latinskoameriških delavcev so delegati izrazili voljo, da se bodo potrudili za dosego te enotnosti. Sporazumeli so se, da bi v vsaki deželi ustanovili intersindikalni odbor in čimprej organizirali nacionalne federacije v posameznih panogah gospodarstva in družbenih službah, kar naj bi bil prvi korak k ustanovitvi enotne latinskoameriške centrale delavcev.

Vse sklepe so sprejeli soglasno in poudarili zgodovinski pomen poziva k enotnosti in borbi, ki ga je konferenca naslovlila na vse delavce Latinske Amerike. Konferenca je sprejela akcijski program, ki naj bi ga izvajali po vsej Latinski Ameriki. Sklenili so, organizirati v celinskem obsevu obrambo ljudskih revolucij na Kubi in v Boliviji in odsoditi Zvezo za napredek in vsa druga sredstva, ki jih imperializem uporablja proti svobodni volji narodov, kakor sta Organizacija ameriških držav in Zveza za svobodno trgovino. Konferenca je spregovorila o miroljubnih idealih latinskoameriških delavcev, se opredelila za splošno in popolno razorožitev in obsodila kolonializem in neokolonializem, vojaške vlade in diktature in pozvala vse delavce sveta, naj organizirajo mednarodni dan solidarnosti delavci v Španiji.

V pozivu delavcem Latinske Amerike so udeleženci konference poudarili, da je Latinska Amerika napo-

sled vzela lastno usodo v svoje roke. Ugotovila je nesposobnost latinskoameriških vlad in sistemov, da bi našli rešitev za napredovanje kontinenta. Težave, ki tarejo Latinsko Ameriko, so tako velike, da celo njihovi povzročitelji iščejo izhod, ki naj bi spremenil ta položaj, toda tak izhod, ki ne bi prizadejal njihovih lastnih interesov. Delavci so poklicani, da bodo javni činitelji v tem procesu temeljitih sprememb.

Sindikalna konferenca delavcev Latinske Amerike je ugotovila, da se je znatno okrepil boj za socialne politične zahteve delovnih množic kontinenta, ki v najrazličnejših oblikah izražajo svojo borbeno odločnost, željo po enotnosti, duh borbe in solidarnosti. Razine pomembne akcije, izražene z vsó močjo, so zahtevale izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev, obrambo temeljnih pravic, svobode političnih in sindikalnih zapornikov, obsodbo diktatur, imperialističnega zatiranja in fevdalnega izkoriščanja, obsodbo imperializma in njegovih različnih oblikah, podporo kubanski revoluciji. Zahtevale so samoodločbo narodov, politiko miru in solidarno podporo

boju za osvoboditev narodov, ki jih je zaslužnil imperializem. V skupnem dokumentu, ki je bil sprejet na tej konferenci se med drugim poudarja:

«Nujno je povzdigniti te akcije na raven, na kateri bomo sprožili ves borbni potencial delovnih množic. Zato je nujno potrebno koordinirati akcije vseh delavcev Latinske Amerike, pospeševati medsebojno solidarnost in v procesu akcijske enotnosti odpreti pot organizacijski enotnosti, ki nam bo omogočila zgraditi močno, enotno latinskoameriško sindikalno centralo delavcev.

Pozivamo vse delovne ljudi kontinenta, delavce, kméte in uslužbence vseh političnih in verskih nazorov, naj se združeno borijo za ta-le akcijski program:

1. Povečanje mezd in plač. Uvedba minimalne zajamčene meze. Obramba kupne moči delavcev in uslužbencev. Uveljavitev načela «za isto delo isti zaslužek» brez razlike glede spola, starosti in rase.
2. Boj proti brezposelnosti in skrajnemu izkoriščanju. Ustvarjanje novih delovnih mest. Uvedba in razširitev varnosti pri stavkah. Krajsanje delovnega dne brez zniževanja meze.
3. Uvajanje in izpopolnjevanje pravic do socialne zaščite in zava-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Pred kratkim so francoski univerzitetni študentje skupno s svojimi profesorji protestirali pri vladi, ker noče sprejeti njihovih upravičenih zahtev. Kako je vlada odgovorila na manifestacije prikazuje karikatura, ki je bila objavljena v nekem francoskem listu

Most prijateljstva med Jugoslavijo in Romunijo

Ob nedavnem obisku predsednika Državnega sveta Ljudske republike Romunije Gheorghe Gheorghia Deja v Jugoslaviji, sta predsednika Tito in Dej podpisala tudi sporazum o izkoriščanju Donave. Sporazum določa, da se bo gradnja v Djerdapu začela prihodnje leto, zaključila pa v letu 1971. Hkrati sta predsednika podpisala še sporazum o ureditvi plovnega sistema v spremenjenem Djerdapu. Za zdrave jugoslovansko-romunske odnose jamči v sporazumu podčrtana značilnost, ki pravi, da bosta tako pri gradnji kot tudi pri izkoriščanju tega hidroenergetskega in plovnega sistema obe državi enakopravni.

V senci djerdapskih klisur se bo dvignil velikan — hidrocentrala, ki bo po svoji velikosti in zmogljivosti druga v Evropi in med največjimi v svetu. Če pomislimo, da bo jugoslovansko-romunska hidrocentrala dajala letno več kot deset milijard kilovatnih ur električne energije in da je to nekoliko več kot letoletna proizvodnja električne energije leta 1961 v Jugoslaviji, se zavemo pomena realizacije pravkar podpisanega sporazuma.

Hidrocentrala bo delovala z dvanajstimi skupinami turbin. Vsaka skupina pa bo v sekundi požrla toliko vode, kolikor je v sekundi priteče iz Velike Morave v Donavo. To je 700 kubičnih metrov. Zamislimo si še 50 metrov visok jez, širok 1200 metrov, za njim pa akumulacijsko jezero, dolgo 130 kilometrov in slika giganta bo popolna. Po zgorjenem robu brane bo dobila železnica svojo progo in cesta si bo tudi slej ko prej poiskala pot preko umirjenih djerdapskih voda.

Ob vzhodu v visoko sotesko Djerdapa se Donava stisne v ozko, zato na toliko bolj silno mokro gmoto. Besni valovi se že mnogo stoletij nemočno zaletavajo v trde, stare mase. Dokler ni ob strugi stekla lokomotiva, so nemočnim ladjam pri plovbi proti toku z mišičastimi rokami pomagali znani burliki. Petdeset let pa no prosti ob strugi sopiha utrjena lokomotiva. V tem času je promet skozi Djerdap dosegal deset milijonov ton letno. Nedavno podpisani sporazum pa poleg hidrocentralne predvideva tudi gradnjo novega sistema plovbe po Djerdapu — sistema prevodnikov, pri katerem se bo promet zvečal tudi do šestkrat.

Verjetno turizmu ne bo težko zaletati v djerdapske klisure. Bogate in pestre paše za oči tu res ne manjka, posebno ne potem, ko bo drzna brana dajala Dierdanu še mogočnejšo sliko in ko bo ob strugi vzpostavljena modernejši cestni in železniški promet.

Mogočni betonski hrbet bo zaiezil toliko vode, da se bo gladina Donave dvignila za celih 20 metrov. Celo beograjsko nabrežje bo treba dvigniti kar za 3 metre. Seveda spadajo sem še vsa dela, ki jih bo treba opraviti vzdolž 100 kilometrov dolge obale od Beograda pa do prvih so test Djerdapa: regulirati bo treba tudi strugo Velike Morave.

Akumulacijsko jezero bo zalilo bivališča 25.000 ljudi. Zato bodo na obeh straneh meje zrasla nova naselja za prebivavce djerdapskega kanjona. Potem še komunikacije, komunalni objekti, nova industrija — življenje ljudi se bo povsem spremenilo.

Se močnejša sila bo utrdila železo in beton mogočnega branika! Tovaršiško, vzajemno sodelovanje 5000 jugoslovanskih in romunskih graditeljev pri gradnji «mostu prijateljstva» bo mnogo prispevalo k utrditvi in izboljšanju odnosov med socialističnimi sosedomi in dalo dokaz koristnosti sodelovanja.

(MLADINA)

Podobe iz španskih fašističnih zaporov

Razstava del španskega slikarja Augustina Ibarrole v Londonu

V Londonu so odprli razstavo slik španskega umetnika Augustina Ibarrole, ki je zaprt v španskih fašističnih ječah.

Tistim, ki sledijo dogajanjem v Frankovi Španiji, ime Augustina Ibarrole ni povsem neznano. Videli so ga lahko na seznamu ljudi, ki so jih mučili v španskih zaporih, na seznamu, ki je bil priložen pismu španskih intelektualcev, naslovljenemu ministru za informacije z zahtevo, da uvede preiskavo. V omenjenem seznamu je rečeno, da se je Augustinu Ibarroli zaradi strahovitih mučenj v policijskih zaporih v Bilbao leta 1962 za nekaj časa omračil um. Ko so ga nato postavili pred vojaško sodišče, je Ibarrola glasno in jasno obtožil svoje mučitelje in zahteval preiskavo. Novembra 1962 ga je vojaško sodišče obsodilo na 12 let ječe.

Augustin Ibarrola je bil obsojen zato, ker je razstavil svoje slike, ki so poveličevale pogum asturskih rudarjev. Njegove slike so bile po sodbi oblasti «subverzivne», pozivale so na upor, na zrušitev obstoječe družbene ureditve.

Po obsodbi so ga prepeljali v zloglasni zapor Burgos in v tem zaporu je Ibarrola nadaljeval svoje delo: slikal je razmere v zaporu, nečloveško ravnanje s političnimi ječniki... Ni znano, kako so te strahotne podobe iz življenja v zaporu prišle v Veliko Britanijo, znano je le, da je razstavo organiziral odbor za amnestijo političnih ječnikov v Španiji.

Augustin Ibarrola je sin baskovskega revolucionarja. Rodil se je leta 1930 v Bilbao, slikati pa je začel že v zgodnji mladosti, ko se je s štirinajstimi leti zaposlil kot delavec.

Medtem ko si Londončani ogledujejo te grozotne slike iz španskih zaporov, ki morda obtožujejo še bolj, kot pismo 188 intelektualcev, pa španski minister za informacije izvaja pritisk na intelektualce, da bi preklicali svoj podpis na dokumentu. Drugega za drugim kličejo v Madrid na zasliševanje. Obtožujejo jih «širjenja lažnih in tendencioznih vesti», kar je po španski zakonodaji dovolj za obtožbo «vojaškega upora». Prvi podpisnik dokumenta: katoliški pisatelj Jose Bergamin je po ostri debati z ministrom zapustil Španijo in zaprosil za politični azil v Urugvaju.

Pretekli teden je bil v tržaškem Avditoriju koncert Slovenskega okteta iz Ljubljane. Za ta koncert v Trstu vladalo izredno veliko zanimanje in vstopnice so bile popolnoma razprodane že den prej. Popularne slovenske pevce, ki žanjejo, kjer koli nastopijo, zelo velik uspeh, je tržaška publika hvaležno in prisrčno pozdravila

Poslanci KPI predlagajo ustanovitev slovenskih tehniških srednjih šol v Trstu in Gorici

Komunistični poslanci Marija Bernetič, Raffaele Franco, Mario Lizzero, Seroni, Sciotti, Natta in Levi so 12. decembra letos vprašali ministra za javno vzgojo ali ne smatra za potrebno predlagati, da bi v smislu prvega člena zakona št. 1012 z dne 19. julija 1961, to je zakona za slovensko šolo, ustanovili v Trstu in Gorici tudi strokovno tehniško srednjo šolo v slovenskem učnim jezikom. Ustanovitev te šole narekuje položaj, ki je nastal po uveljavitvi zakona št. 1859 z dne 31. decembra 1962, po katerem so bile združene nižje srednje in nižje strokovne šole v enotno nižjo srednjo šolo. Po tej združitvi učenci, ki obiskujejo šole s slovenskim

učnim jezikom in ki se niso prijavili za pouk latinščine, tako v Trstu kot v Gorici, nimajo možnosti za nadaljevanje šolanja na šolah s slovenskim učnim jezikom. Zaradi tega se dijaki enotne nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom nahajajo v slabšem položaju kot učenci italijanskih šol, kar je v navzkrižju z upravičenimi zahtevami slovenske narodne manjšine z duhom zakona za šolo s slovenskim učnim jezikom in z zakonom o enotni nižji srednji šoli.

Komunistični poslanci so nadalje vprašali ministra za javno vzgojo kakaj še ni uveljavljen člen 9 zakona št. 1012 z dne 19. julija 1961, (Nadaljevanje na 4. strani)

Občni zbor Sindikata slovenske šole v Trstu

Pretekli četrtek je bil v Trstu redni občni zbor Sindikata slovenske šole. Na občnem zboru so razpravljali o raznih perečih vprašanjih slovenske šole in osebja, pregledali dosedanje delovanje in izvolili novi odbor. Za novega tajnika sindikata je bil izvoljen prof. Maks Šah.

Na občnem zboru je bila odobrena tudi naslednja brzojavka, naslovljena ministru za javno vzgojo:

«Slovenski šolniki v Trstu, zbrani na letnem občnem zboru sindikata, čestitajoč vam ob imenovanju ugotovljajo, da ni še rešen boleči problem juridične ureditve slovenskih šol in osebja.

Zahtevajo takojšnjo rešitev in si pridržujejo pravico do odločne sindikalne akcije».

Iz poročil, ki so bila podana na občnem zboru prevzemamo naslednje:

Sindikata slovenske šole vključuje veliko večino slovenskih šolnikov in ima zato vso pravico, da zastopa in brani njihove interese. Sindikat je neustransko organizacija in spoštuje vsako politično ali versko prepričanje. Odbor sindikata je dolžan, da poišče poti, ki lahko vodijo k izboljšanju položaja slovenske šole.

V poročilu je bilo med drugim izrecno poudarjeno, da se rešitev bistvenih problemov slovenske šole niti malo ni premaknila z mrtve točke. Več kot dve leti je minilo od dneva, ko je bil dokončno sprejet zakon za slovensko šolo, toda še vedno ni organika za učno in upravno osebje, ne dokončnih učnih načrtov, na šolskem skrbništvu pa ni niti enega pravega zastopnika za osnovne šole itd.

Na občnem zboru so nadalje razpravljali tudi o položaju na srednjih šolah, med drugim tudi o posledicah, ki jih je prinesla šolska reforma, po kateri bodo postopoma popolnoma ukinjene nižje strokovne šole. Med šolniki, ki poučujejo na teh šolah, je prav malo taktih, ki imajo pravo stalnost, kar povzroča tudi neugodje glede prejemkov in drugih pravic. Med šolniki vlada veliko nezadovoljstvo, ker, kot kaže, oblasti namerno zavlačujejo uveljavitev vseh določil zakona za slovensko šolo. Do sedaj ni bila uzakonjena še nobena slovenska srednja šola. Vse šole delujejo, ker so zaščitene z londonskim sporazumom.

Sindikata je do sedaj zaman zahteval, naj bi oblasti organizirale izpopolnjevanje tečajev za slovenske šolnike, kakor jih prirejajo za italijanske šolnike. Zaradi tega nerazumevanja je bil prisiljen sam prirediti nekaj tečajev in predavanj.

Ob prebiranju Njegoševih pisem

II.

V tonu Njegoševih pisem ni težko opaziti razlike glede na čas in na okoliščine, v katerih so bila napisana. V prvih letih svojega vladanja, ko je še mlad in neizkušen in ko je njegov položaj v deželi še sporen in negotov, je v izražanju previden in v zahtevah skromen, čeprav se že tedaj na mnogih mestih, med vrsticami, oglašata ponos in samozavest tistega, ki jih tako zadržano piše. Praviloma ne opusti tega, da sam prvi poudari in podkrepí svojo mladost in svoj težavni položaj. Kakor hitro prevzame oblast, piše ruskemu konzulu v Dubrovniku Gagiću, da je stanje v Crni gori težko, «toda vsekakor je najtežje meni preuzaloščenemu, niti dozorelemu niti pripravljene mu.» Zatem pa: «Saj veste, da nisem imel ne učnih ur, pa tudi sveta pisem prav nič videl.» Ali spet Gagiću: «... Nisem izkušen ne v jezikih ne v drugih evropskih vedah, razen tega pa sem mlad tako po letih kot po izobrazbi.» Mlad je in neizkušen, vendar pa je dovolj spreten, da to sam pove, ne da bi čakal, da to storijo drugi, in da tako iz te pomanjkljivosti napravi zase olajševalno okolnost.

Do črnogorskih poglavarjev ima podobno stališče. Od njih zahteva, da mu tako mlademu nudijo svojo pomoč, pri tem pa se sklicuje na

njihov patriotizem in na željo svojega velikega strica Petra I.

K svojim sosedom se obrača «kot majhen človek iz majhnega kraja» in ne neha vseh po vrsti prepričevati, tako Ruse in Avstrijce kot Turke, o svoji miroljubnosti. («S svoje strani ne želim nikakršne zmešnjave z nikomer, marveč sosedovski mir, pokoj in tišino.») Kot da ravna po nasvetu tistega ljudskega pesnika iz Boke, ki mu je naročal:

Vedite se modro in pametno, v zlem ste se kraju znašli, v tesnih gorah kamenitih, med Turki in med Latini.

Ta nenavadno mladi vladar je moder kot stari, prilagaja se vsemu in uklanja vsakomur, toda dvigne svoj glas, kakor hitro gre za tisto, kar je bistveno, in za tisto, kar je sam tako v pesmi kot v življenju imenoval «Gora črna in njena svoboda».

(KONEC)

Izredno številna publika je z dolgimi aplavzi izražala priznanje izvrstnim pevcem Slovenskega okteta

Kulturna kronika

V PIRANU bodo 21. t. m. odprli mednarodno razstavo fotografij o lepotah in zanimivostih obalnega področja slovenske republike. Na razstavi bodo sodelovali fotografi iz Jugoslavije, Avstrije, Nemčije, Francije in Švedske.

ANSA MBEL ljubljanske Drame se je vrnil z dvanajst-dnevne gostovanja po Poljskem. V Varšavi in v nekaterih drugih večjih poljskih mestih je ljubljanska Drama uprizorila najzahtevnejša dela iz svojega repertoarja, *Jajce*, *Kaligula*, *Ameriški sen*. Poljski časopisi so zelo pohvalno poročali o teh uprizoritvah.

150-LETNICO rojstva velikega slovenskega jezikoslovca dr. Frana Miklošiča so tudi v Ljubljani slovesno praznovali. V avli Filozofske fakultete tamkajšnje univerze so odprli tudi razstavo del tega slovitega jezikoslovca.

BRECHTOVA DELA se tudi v Sovjetski zvezi vedno bolj uveljavljajo. Ta dela imajo na svojem repertoarju gledališča v Moskvi in Leningradu. V Moskvi bodo v kratkem izšla tudi Brechtova *Izbrana dela* v petih knjigah.

V SOVJETSKI ZVEZI so letos posneli 92 umetniških filmov, prihodnje leto pa jih bodo posneli 112. Razvojni načrt predvideva še večji vzpon filmske proizvodnje in določa za leto 1965 okrog 140 umetniških filmov.

ANATOLIJ SOLOVJANENKO, sin nekega rudarja, ki je zaposlen v Doneškem bazenu, je pred kratkim debutiral v svojem rodnom kraju kot poklicni operni pevec. Debutiral je z opero *Rigoletto*. Solovjanenko je študiral petje v šoli milanske Scale. (NOVOSTI).

GALEB, list za mladino. — Pred dnevi je izšla tretja številka letošnjega letnika. Njena vsebina je zelo pestra in bogato ilustrirana. Vsebina je naslednja: D. Gorinšek *Novoletno voščilo*; P. Martinc *Kraške pripovedke*; Z. Tavčar *Božična idila*; F. Bevk *Hlebec*; N. Maurer *Sonček potepuh*; A. Cerkvenik *Lakomnica*; M. Znidaršič *Mikijeva prošnja*; L. Kalanova *Smrt stare kače*; R. Kragelj *Na valovih pragozdne reke*; M. K. *Božična legenda*; V. Kodrič *Buči, buči, morje Adrijansko* in še nekaj drugih krajših prispevkov. List toplo priporočamo.

PROSVETA, izseljenski časopis, ki izhaja v ZDA je pred kratkim objavil daljši članek o kulturni dejavnosti ameriški Slovencev. Iz tega članka je med drugim razvidno, da med Slovenci, ki žive v ZDA, še vedno vlada veliko zanimanje za slovensko zborovsko petje, in za dramske uprizoritve. Največ pevskih zborov je na področju Clevelanda.

Spominska svečanost na Opčinah

Kljub hudemu mrazu je bila v nedeljo na openskem strelišču spominska svečanost ob 22. obletnici ustrelitve Tomažiča, Kosa, Vadnala, Ivančiča in Bobka. Svečanost je, kot že vrsto let, priredil enotni krajevni odbor Zveze bivših političnih preganjancev in partizanov.

Na spominski svečanosti sta govorila senator Vittorio Vidali in Milan Bolčič, eden izmed obsojencev na procesu leta 1941, predsedoval pa je Mirko Kapelj. Natopil je tudi pevski zbor s Proska-Kontovela pod vodstvom dirigenta Ote, predstavniki partizanskih delavskih in drugih organizacij pa so položili vence pred spominsko ploščo.

Senator Vidali je v svojem govoru med drugim podčrtal, da spada letošnja spominska svečanost na Opčinah v okvir proslav 20-letnice upora proti fašizmu v Italiji ter poudaril, da se žrtvam fašizma še vedno godijo krivice. Tržaška občina npr. noče imenovati ene ulice po Tomažiču in njegovih tovariših, na tržaškem pokopališču nočejo na spomenik padlim partizanom postaviti dvojezičnega napisa, čeravno je bilo med partizani toliko Slovencev.

V nadaljevanju svojega govora je Vidali govoril zlasti o liku Pinka Tomažiča, o njegovih pismih, ki jih je napisal malo pred smrtjo in ki predstavljajo pravi testament velikega borca in voditelja. Priporočal je zlasti mladimi, naj se seznanijo s temi pismi in sledi idealom, za katere je šel Tomažič, skupno s tovariši junaško v smrt.

Milan Bolčiči pa je med drugim poudaril:

«Ce se ozremo v ta leta grozot se nam bodo v spominu risali dogodki, ki so napredni ljudje, borci za socialne in narodnostne pravice ter za najosnovnejše človeške pravice nadalj pod udarci nečloveškega fašizma. Vladimir Gortan in številni drugi, plameni nad domačijami v Mačkoliyah, švigajoči plameni Narodnega doma, plamen iz poslova in tiskarne «Il Lavoratore», kresovi z grmadami slovenskih knjig, uničenje naših šol, društev, tiska, gospodarskih in kulturnih ustanov, preganjanje najzvednejših in nainanrednejših, in zopet strel na bazovski planoti. Vse te in druge podobne slike so se živo zarisale v spominu Pinka Tomažiča in v spominu drugih padlih tovarišev ter vseh, ki so z njimi delali in nato prišli na skupno zatožno klop pred fašistično posebno sodišče.

Zgled petih junakov, ki se jih danes tu spominjamo, je napotil še številne druge antifašiste, ne glede na narodnost, socialno pripadnost ali politično prepričanje k boju za uničenje fašizma. In prav zaradi njihove žrtve, in žrtve vseh, ki so izdihili po gozdovih, po mestnih ulicah v mučnicah in v taboriščih smrti, živimo danes v boljših pogojih. Toda nasmimo, da ne bomo dostojno počastili spomina vseh teh žrtev in ne bomo izpolnjevali njihove oporoče, če se bomo uspavali v utvari, da je sedaj vse v redu in prav. Naloge, ki nas čakajo, in predvsem mladino, ki je vselej nositeljica novih naprednih idej, so še vedno važne in velike, čeprav so danes pogoji borbe drugačni. Prav nič drugačni pa niso nameni tistih, ki še vedno gojijo sovraštvo do vsega naprednega, do delovnega človeka in do nas Slovencev še posebej, saj smo tu pri nas prepogosto pričali novim fašističnim izlivom. Še danes se tu pri nas nekateri ne morejo ali nočejo osvoboditi fašistične miselnosti v odnosih do nas Slovencev, ko zahtevamo to, kar nam lojalnim državljanom pripada».

Tržaška občinska uprava zanemarja predmestja

Podlonjer zahteva izpolnitev obljub!

V našem listu smo že mnogo krat pisali o številnih problemih Podlonjereja. Na te probleme so podlonjerski domačini že večkrat opozorili mestno občinsko upravo. V občinskem svetu je te probleme tolmачil komunistični svetovavec tov. Tonel. Svojt čas je prišel v Podlonjer tudi občinski odbornik Colautti in se osebno prepričal o potrebah podlonjerskega predmestja. Odbornik je zagotovil, da bo občinska uprava, v mejah svojih možnosti, upoštevala želje in potrebe Podlonjercev. Seveda Podlonjerci pričakujejo na uredničev obljub.

Med drugim Podlonjerci zahtevajo zgraditev prepotrebne čakalnice na avtobusnem postajališču. Čakanje na prostem, je zlasti v slabem vremenu silno neprijetno. Toda tisti, ki so za to pristojni se ne zganjajo. Zato so Podlonjerci sami postavili zasilno čakalnico... (Glej gornjo sliko). Ce bi imela občinska uprava kaj razumevanja za tamkajšnje prebivavce, bi morala takoj odpraviti to pomanjkljivost in nemudoma sprejeti vse kar je potrebno za zgraditev dostojne čakalnice.

Podlonjer je izrazito delavsko predmestje. Na stotine tamkajšnjih prebivavcev se vozi z avtobusi na delo, v službo ali v šolo v mesto.

Omenili smo šolo, zato še nekaj besed posebej o tem problemu.

Podlonjerci zahtevajo zgraditev šole v svojem kraju. Ker pa do tega ne more priti tako hitro — občina namreč trdi, da nima potrebnega denarja — bi morali zaenkrat dati na razpolago poseben avtobus, ki naj bi šolarje zjutraj peljal v šolo in jih v opoldanskih urah zopet pripeljal domov. Tedaj je

V nedeljo popoldne so na Opčinah pokopali Jadrana Dolenca, starega komaj 25 let. Pogreba se je udeležila velika množica znancev in prijateljev. Pokojni je bil strojni pomorski častnik. Huda bolezen ga je napadla, ko je bil daleč od rodnega kraja. Vse prizadevanje zdravnikov, da bi mu rešili življenje je, žal, bilo zaman. Pokojni Jadrani je odlikoval kot dober in pošten fant, zato je bil zelo priljubljen. Zlasti openska mladina ga je imela zelo rada, kar je pokazala tudi na pogrebu. Teško prizadeti materi Dolencovi, ki je z ljubljenim Jadranom izgubila zadnjega otroka, izražamo najiskrenejše sožalje.

namreč naval na avtobusih izredno velik, kar je zlasti za otroke še posebno neugodno.

Proslava v Pevmi

Bivši partizani iz Pevme, z Oslavja in iz St. Mavra, vključeni v ANPI, priredijo proslavo 20-letnice vstaje proti nacifašizmu in komemoracijo padlih borcev svojih vasi v narodnoosvobodilni borbi, v nedeljo, 22. decembra, ob 15. uri v prosvetni dvorani v Pevmi.

Program obsega govora v slovensčini in v italijanščini, deklamacije ter nastop pevskega zborov «Kras» iz Dola-Poljan in «Briški grič» iz Steverjana.

Seja repentaborskega občinskega sveta

Pretekli četrtek zvečer je bila seja repentaborskega občinskega sveta. Na njej so razpravljali o proračunu za leto 1964. Ta proračun predvideva 11.765.180 lir dohodkov in 20.315.383 lir izdatkov. Med izdatke je vključena tudi postavka, ki se tiče gradnje športnega igrišča, za kar je predvidenih 1.500.000 lir stroškov. Od trošarine bo imela občina okrog 5.500.000 lir dohodkov. V primerjavi s proračunom za leto 1963, se bo do občinski stroški leta 1964 povečali za 2.511.715 lir, dohodki pa okrog 600.000 lir. Primanjkljaj bo občina krila z raznimi podporami in s posojilom.

Nadaljevanje

Za dejansko enakopravnost Slovencev

slopih in na kašiputih v krajih, kjer prebiva slovenska etnična skupnost.

Na koncu bi želeli omeniti še en problemu, ki je izrednega pomena za Slovence, to je problem slovenske šole. O tem problemu prav tako ni v sporazumu med štirimi strankami levega centra niti besedice. Ze več kot dve leti je minilo od tedaj, ko je bil odobren zakon za slovensko šolo na Tržaškem in Goriškem, toda problem slovenske šole je še vedno nerešen, kar povzroča hudo zgražanje tudi v vrstah učnega osebja. In o tem so zelo jasno spregovorili tudi slovenski šolniki na občnem zboru svoje sindikalne organizacije v Trstu. Ti šolniki so celo zagrozili, da se bodo poslužili odločne akcije ako ne bo prišlo do pozitivne rešitve.

Tu se postavlja vprašanje: Kaj mislijo o vsem tem stranke levega centra? V vsedržavnem levem centru vlada v zvezi s tem vprašanjem popoln molk. Prav tak molk vlada tudi v krajevnem, tržaškem, levem centru.

Po našem mnenju so že ti primeri, ki smo jih navedli zelo poučni. Zato se postavlja zahteva, zlasti danes, ko se toliko govori o «vključitvi slovenske manjšine v državno življenje» (odnosno v «sistem»), po široki in enotni akciji vseh Slovencev za doseg dejanske enakopravnosti v vseh inštancah in to po načelih republiške ustave ter določil posebnega statuta londonskega sporazuma.

Iz Togliattijevega govora

žitvi, v kateri naj bi sodelovala tudi bonnska Nemčija, ni mogoče stopiti na pot miroljubne koeksistence, postopne razorozitve, odprave vseh pojavov hladne vojne in k trajnemu miru.

Gospodarstva ni mogoče obnavljati brez načrtnega in demokratičnega načrtovanja, brez odločne borbe proti monopolom. Gospodarsko načrtovanje se mora izvajati v interesu skupnosti, z zdravljenjem bolečih točk sedanjega sistema, z dviganjem življenjske ravni delavskih množic, z reformo agrarnih struktur, z izboljševanjem delavskih mezd in plač, z dviganjem potrošnje, s odpravljanjem brezposelnosti in torej z zaustavljanjem emigracije, s odpravljanjem in preprečevanjem korupcije, ne pa z blokiranjem delavskih mezd, omejevanjem potrošnje, s štednjo in krčenjem javnih izdatkov, kar predvideva program nove vlade.

Prihodnja številka «DELA» bo izšla 10. januarja 1964.

Vstop Italijanske socialistične stranke v vlado naj bi bil nekaj novega. Mi, ki poznamo zgodovino in stvarnost te stranke, njene razredne tradicije, njeno staro pacifistično in nevtralistično usmeritev, ne vidimo v tem nič posebnega. In dejstvo, da je del socialističnega vodstva opustil te tradicije in se pustil speljati na socialdemokratske pozicije potrjuje naše trditve. To tem bolj, ako upoštevamo dejstvo, da je bila socialistom dodeljena nepomembna vloga v vladi, podrejena premoči kapitalističnih sil. Prav zato gledamo na vstop socialistov v vlado zelo kritično in poudarjamo, da sedanja vlada levega centra ne predstavlja koraka naprej v smeri preokreta na levo, temveč da ta okret dejansko zavira.

Naša stališča do nove vlade, v kateri sodelujejo tudi socialisti, pa bodo izhajala iz pozitivne in konstruktivne kritike.

Delavsko gibanje v Latinski Ameriki

rovanja in širjenje teh pravic na družino. Udeležba delavcev pri upravljanju socialnega zavarovanja.

4. Popolna svoboda organiziranja stavk in postavljanja zahtev za vse delavce brez kakršnegakoli razlikovanja. Demokratizacija državnih ustanov, razširitev državljanških pravic, obramba javnih svoboščin

5. Široka demokratizacija izobraževanja, ki pomeni ustvarjanje pogojev siromašnih slojev prebivalstva. Odpravljanje nepismenosti z zmanjševanjem vojaških izdatkov in usvarjanjem proračunskih sredstev za učinkovito delovanje prosvetnega sistema.

6. Nacionalizacija temeljnih industrijskih panog, ki so v rokah tujeega monopola, bank in zavarovalnic.

7. Izvajanje agrarne reforme, ki bo odpravila sistem latifundij in izročila zemljo tistim, ki jo obdelujejo, in bo hkrati spodbujala planiranje in diverzifikacijo kmetijske proizvodnje. Dvigati življenjsko raven kmečkega prebivalstva.

8. Obramba kubanske revolucije na temelju pravice do svobodne samoodločbe narodov in spoštovanja načela nevmešavanja.

9. Medsebojna solidarnost delavcev v bojih za obrambo njihovih pravic in nacionalno osvoboditev ter široko podporo sindikalnim in političnim zapornikom in preganjanjem.

10. Podpora bolivijski revoluciji in vsemu revolucionarnemu osvobodilnemu gibanju narodov kontinenta.

11. Svobodna trgovina. Uvajanje širokih trgovinskih, diplomatskih in kulturnih odnosov z vsemi državami sveta na temelju enotnosti in spoštovanja nacionalne suverenosti.

12. Obramba miru. Splošna in popolna razorozitev, prepoved atomskega oboroževanja.

Predlogi poslancev KPI

ki se tiče staleža na slovenskih šolah. Na podlagi določil omenjenega zakona bi bili morali urediti to vprašanje v teku šestih mesecev po sprejemu zakona.

Ministra so vprašali tudi ali namerava imenovati nadzornika za šole s slovenskim učnim jezikom v tržaški in goriški pokrajini.

Med podpisniki gornjega vprašanja, naslovljenega ministru za javno vzgojo so prvi trije poslanci iz naše dežele, ostali pa so člani parlamentarne komisije za javno vzgojo.